

Sarajevo, 25.05.2020. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
18.05.2020.- 22.05.2020.

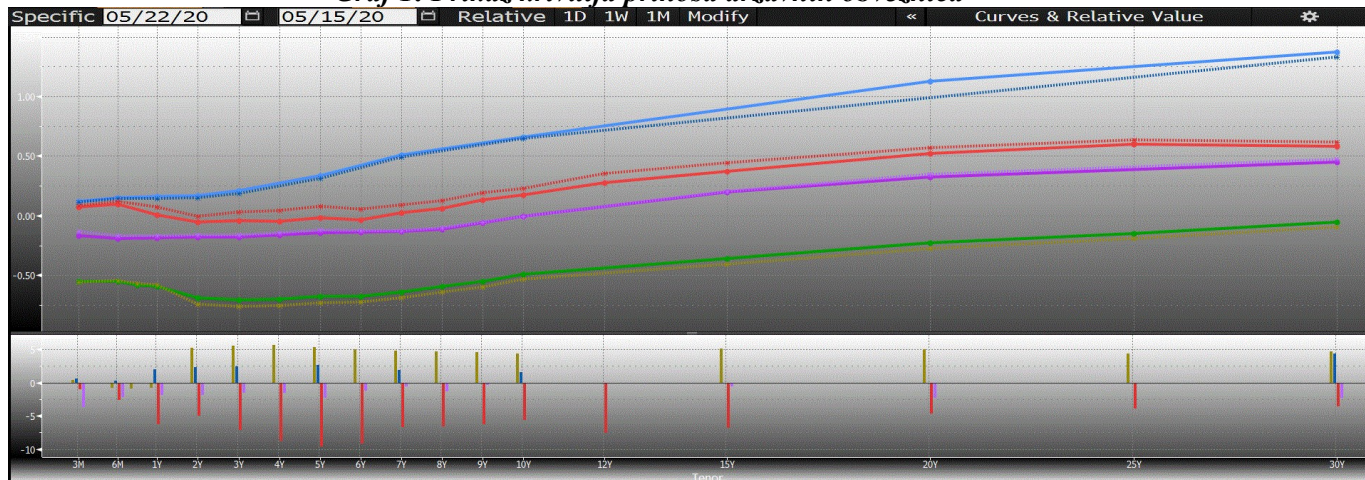
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	15.5.20	-	22.5.20	15.5.20	-	22.5.20	15.5.20	-	22.5.20	15.5.20	-	22.5.20
2 godine	-0,73	-	-0,68	0,15	-	0,17	0,00	-	-0,05	-0,15	-	-0,17
5 godina	-0,73	-	-0,67	0,31	-	0,33	0,08	-	-0,02	-0,11	-	-0,14
10 godina	-0,53	-	-0,49	0,64	-	0,66	0,23	-	0,17	0,00	-	0,00

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	15.5.20	-	22.5.20
3 mjeseca	-0,523	-	-0,526
6 mjeseci	-0,545	-	-0,553
1 godina	-0,567	-	-0,568

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 22.05.2020. godine (pune linije) i 15.05.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početkom prošle sedmice prinosi sigurnijih obveznica eurozone su bilježili rast pod uticajem vijesti o razvijanju testne vakcine protiv koronavirusa u SAD. Istovremeno, iz istog razloga, prinosi italijanskih obveznica su zabilježili nešto više izražen dnevni pad. Polovinom sedmice objavljeni su podaci o prvoj rundi kredita ECB u okviru hitnog programa kreditiranja usljed pandemije (PELTRO) prema kojima su banke posudile 851 milion EUR po kamatnoj stopi koja je 25% ispod kamatne stope na glavnim operacijama refinansiranja ECB (trenutno 0%). Navedeni nivo kreditiranja banaka nije posebno visok, ali se veći iznos kreditiranja očekuje u junu na operacijama targetiranih dugoročnih finansiranja (TLTRO III), gdje su uslovi kreditiranja više atraktivni. Njemačka i Francuska su prošle sedmice predložile uspostavljanje potpunog uzajamnog fonda oporavka vrijednog 500 milijardi EUR bespovratnih sredstava za ekonomije Evrope koje su najteže pogođene pandemijom COVID-19. Nakon toga, kancelar Austrije Kurz je izjavio da zajedno s drugim „fiskalno konzervativnim“ članicama (Danskom, Nizozemskom i

Švedskom) radi na alternativnom prijedlogu, što je i najavljeno krajem sedmice. Ove četiri države su predložile plan u kojem bi ponudile kredite prije nego grantove, naglašavajući da bi podržale kreiranje jednokratnog fonda koji bi snažno bio fokusiran na reforme u fiskalnom okviru, ali se protive mjerama koje bi vodile međusobnoj integraciji duga ili značajnom povećanju budžeta EU u narednim godinama.

Prema rezultatima istraživanja Bloomberg-a za maj, prognozira se kontrakcija ekonomije u eurozoni u tekućoj godini po stopi od 7,6%, dok se za 2021. i 2022. godinu prognoziraju stope rasta od 5,1% i 1,8%, respektivno. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je smanjena na 0,4% s prethodno prognoziranih 0,5%, dok je za narednu godinu smanjena na 1,2% sa 1,3%. Većina anketiranih ekonomista očekuje da će ECB zadržati trenutnu referentnu kamatnu stopu do kraja drugog kvartala tekuće godine, dok vjerovatnoća recesije u narednih 12 mjeseci iznosi 100%. Mjesečni ekonomski izvještaj Deutsche Bundesbank navodi da će ekonomija Njemačke pretrpjeti snažnu kontrakciju u drugom kvartalu, uprkos ublažavanju brojnih restrikcija koje su uvedene zbog pandemije. S druge strane, član Izvršnog odbora ECB Lane je mišljenja da je iz sadašnje perspektive malo vjerovatno da će se ekonomske aktivnosti vratiti na nivo prije krize prije 2021. godine, ako ne i kasnije. Krajem prošle sedmice objavljen je zapisnik s posljednje sjednice ECB, održane krajem aprila, u kojem se navodi da će na junskoj sjednici biti više informacija, uključujući i makroekonomske prognoze ECB. Takođe, ovaj zapisnik navodi da ECB mora biti spremna da prilagodi hitni program pomoći (PEPP), kao i da to potencijalno uradi s drugim instrumentima, ukoliko se pokaže da je efekat stimulansa slabiji od onog što je potrebno.

Nakon objavljenih podataka o rastu PMI indeksa u eurozoni u maju, glavni ekonomista IHS Markita Williamson je izjavio da će potražnja vjerovatno ostati izuzetno slaba duži vremenski period, što bi moglo dovesti do toga da kompanije budu više pod pritiskom da agresivnije smanjuju broj zaposlenih, kako budu isticale šeme vlada koje su uvedene s ciljem zadržavanja zaposlenih. On je dodao da bi GDP mogao zabilježiti pad i do skoro 9% u 2020. godini, a da bi za puni oporavak ekonomije moglo biti potrebno nekoliko godina.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ (final.)	APR	0,4%	0,3%	0,7%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.)	APR	0,9%	0,9%	1,0%
3.	Tekući račun – EZ (u milijardama EUR)	MAR	-	27,4	37,8
4.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	MAR	-	-15,4%	0,2%
5.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	MAJ	-23,8	-18,8	-22,0
6.	ZEW indeks oček. investitora za 6 mjeseci – Njemačka	MAJ	30,0	51,0	28,2
7.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	MAJ	27,0	30,5	13,6
8.	PMI kompozitni indeks – Njemačka (prelim.)	MAJ	33,1	31,4	17,4
9.	PMI kompozitni indeks - Francuska (prelim.)	MAJ	32,4	30,5	11,1
10.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska	APR	3,3%	3,4%	2,9%
11.	Potrošnja stanovništva – Nizozemska (G/G)	MAR	-	-6,7%	0,9%

SAD

Vijest da je iz kompanije Moderna Inc. saopšteno da testna vakcina koju su razvili daje znakove kreiranja imunog sistema i antitijela otpornih na koronavirus je početkom protekle sedmice pozitivno uticala na finansijsko tržište u SAD. Međutim, već naredni dan objavljen je izvještaj u kojem se dovodi u pitanje napredak u testovima eksperimentalne vakcine protiv koronavirusa koje provodi navedena kompanija te je došlo do korekcije kako prinosa na obveznice tako i indeksa dionica.

Prošle sedmice je objavljen zapisnik s aprilske sjednice FOMC-a u kojem je istaknuto da je Fed kupio velike količine državnih vrijednosnih papira i MBS-ova. Na ovom sastanku prognoze vezane za ekonomske pokazatelje nisu ažurirane, ali su izgledi za ekonomski rast znatno smanjeni u odnosu na martovsku sjednicu. U zapisniku se navodi da je nekoliko članova komentarisalo potencijalne rizike za finansijsku stabilnost, dok su pojedini izrazili zabrinutost da će banke biti izložene većem stresu. Kreatori monetarne politike su, takođe, primijetili da slabija potražnja, jači USD i niže cijene nafte drže inflaciju niskom.

Predsjednik Trump je ponovo zaprijetio da će trajno povući sredstva svoje države od Svjetske zdravstvene

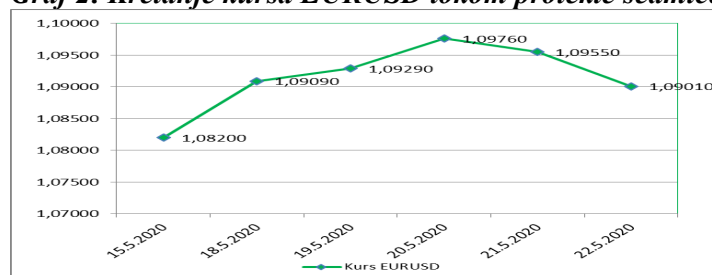
organizacije (WHO) ukoliko ista ne izvrši neophodne reforme organizacije u narednih 30 dana. Trump je i ranije kritikovao WHO, optužio Kinu da je kreirala koronavirus, te najavio povlačenje iz Svjetske zdravstvene organizacije jer smatra da SAD finansira WHO mnogo više od drugih, a da WHO ne čini dovoljno. Početkom sedmice je objavljena i vijest da zvaničnici SAD pripremaju prijedloge za podsticanje američkih kompanija da presele poslovanja iz Kine, a koji uključuju porezne olakšice, nova pravila te pažljivo strukturirane subvencije. Ministar finansija SAD Mnuchin je izjavio da je Ministarstvo finansija u potpunosti spremno preduzeti gubitke od 500 milijardi USD koje je izdvojila za kreditiranje kompanija preko Fedu. Predsjednik Fedu Powell je istakao da će novi programi kreditiranja biti predstavljeni do 1. juna.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red.br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks započetih kuća (M/M)	APR	-26,0%	-30,2%
2.	Indeks građevinskih dozvola (M/M)	APR	-25,9%	-20,8%
3.	Vodeći indeks	APR	-5,4%	-4,4%
4.	Zahtjevi za hipotekarne kredite	15. MAJ	-	-2,6%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	16. MAJ	2.400.000	2.438.000
6.	Bloomberg indeks potrošačkog povjerenja	17. MAJ	-	34,7
7.	Indeks prerađivačkog sektora P	MAJ	40,0	39,8
8.	Indeks uslužnog sektora P	MAJ	32,5	36,9

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast s nivoa od 1,0820 na nivo od 1,0901.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Vlada Velike Britanije se tokom aprila zadužila za rekordan nivo ikada zabilježen u jednom mjesecu, čime se nivo javnog duga približio nivou od 100% ekonomskog outputa. Tokom aprila dug Vlade se povećao na 62,1 milijardu funti, što je šest puta veći podatak u odnosu na isti period u godini ranije. Podaci o dugu za mart su revidirani za dodatnih 15 milijardi funti, nakon što je Vlada uvela hitne šeme za zaposlene. S druge strane, Vlada Velike Britanije je ukazala da je spremna spasiti velike kompanije u zemlji koje su snažno pogođene COVID-19. U pitanju je plan pomoći pod nazivom "Project Birch" koji je prošle sedmice u Parlamentu spomenuo ministar transporta Shapps prilikom rasprave o avio industriji. Iz Ministarstva finansija je saopšteno da će spašavanje biti razmotreno samo kao "posljednje utočište".

Velika Britanija je najavila novi carinski režim koji će zamijeniti postojeći eksterni režim koji se primjenjivao kroz regulativu EU, u kojem će se zadržati carine od 10% na automobile, ali će se smanjiti nameti na desetine milijardi dolara uvoza unutar lanca snabdijevanja. Nakon što je desetinama godina Velika Britanija primjenjivala vanjsku politiku EU, sada kreće u pregovore o slobodnim trgovinskim sporazumima s ostalim zemljama u svijetu te namjerava da sklopi sporazume koji će pokriti 80% trgovine Velike Britanije unutar tri godine. Iz Vlade Velike Britanije je saopšteno da će novi režim koji je poznat kao „UK Global Tariff“ biti jednostavniji i jeftiniji nego sadašnji s EU. Ovaj sporazum će biti primijenjen za države s kojima Velika Britanija nema sporazum i ukloniće sve carine ispod 2%. Ministar inostrane trgovine Truss je istakao da će novi globalni carinski sistem donijeti koristi za potrošače i domaćinstva u Velikoj Britaniji kroz smanjenje birokratskih troškova i reduciranje troškova robe široke potrošnje.

Guverner BoE Bailey je otvorio put za uvođenje negativnih kamatnih stopa, jer je istakao zabrinutost unutar BoE zbog uticaja COVID-19 za koji se smatra da će biti duži i dublji nego što se očekivalo. Bailey je istakao da zvaničnici BoE aktivno razmatraju sve opcije kojima bi pomogli ekonomiji u dubokoj recesiji te je istakao da bi bilo “besmisleno” odbaciti smanjenje kamatne stope ispod nule.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć APR	-	856.500	5.400
2.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno) MAR	4,3%	3,9%	4,0%
3.	PPI ulazne cijene u proizvodnji (G/G) APR	-8,8%	-9,8%	-3,1%
4.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G) APR	0,7%	0,6%	0,9%
5.	PMI prerađivački sektor P MAJ	37,2	40,6	32,6
6.	PMI uslužni sektor P MAJ	24,0	27,8	13,4
7.	PMI kompozitni indeks P MAJ	25,7	28,9	13,8
8.	GfK povjerenje potrošača P MAJ	-	-34	-33
9.	Maloprodaja (G/G) APR	-21,2%	-22,6%	-5,8%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, dok je aprecirala u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast s nivoa od 0,89353 na nivo od 0,89586, dok je kurs GBPUSD povećan s nivoa od 1,2116 na nivo od 1,2173.

JAPAN

Fokus investitora tokom protekle sedmice u Japanu je bio na hitnoj sjednici BoJ koja je održana u petak, a na kojoj nije bilo izmjena aktuelne monetarne politike. U skladu s očekivanjima, usvojen je novi program vrijedan 75 biliona JPY, koji ima za cilj da podstakne finansijske institucije da daju kredite manjim kompanijama koje se bore s ekonomskim efektima pandemije. Iz BoJ je saopšteno da će i dalje pratiti efekte pandemije koronavirusa na ekonomiju Japana te pravovremeno reagovati ukoliko to bude potrebno. Prema preliminarnim podacima ekonomija Japana u prvom kvartalu je zabilježila kontrakciju od 0,9% na kvartalnom nivou, nakon kontrakcije od 1,9%, koja je zabilježena u prethodnom periodu. Ovim podacima je potvrđeno da je Japan nakon četiri i po godine ponovo u tehničkoj recesiji, s obzirom na to da dva kvartala uzastopno bilježi pad privrednih aktivnosti. Prema rezultatima Reutersove ankete, pad u poslovnom povjerenju među japanskim kompanijama se produbio tokom maja pod uticajem efekata koronavirusa. Rezultati su pokazali da je svaka peta japanska kompanija zabrinuta da možda neće imati dovoljno kapitala ukoliko kriza uzrokovana pandemijom potraje.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	GDP (Q/Q) P I kvartal	-1,1%	-0,9%	-1,9%
2.	GDP (G/G) P I kvartal	-4,5%	-3,4%	-7,3%
3.	Indeks uslužnog sektora (M/M) MAR	-3,7%	-4,2%	-0,7%
4.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY) APR	-503,1	-930,4	5,4
5.	Izvoz (G/G) APR	-22,2%	-21,9%	-11,7%
6.	Uvoz (G/G) APR	-13,2%	-7,2%	-5,0%
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora P MAJ	-	38,4	41,9
8.	Industrijska proizvodnja (G/G) F MAR	-	-5,2%	-5,7%

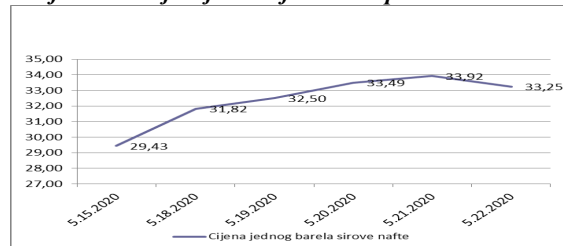
JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast s nivoa od 116,02 na nivo od 117,32. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast s nivoa od 107,06 na nivo od 107,64.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 29,43 USD (27,20 EUR). Početkom sedmice cijena nafte je bilježila rast pod uticajem optimizma o pitanju ponovnog otvaranja ekonomije, ali i pod uticajem smanjenja obima proizvodnje nafte od strane glavnih proizvođača. Naime, proizvođači nafte su smanjili obim proizvodnje, kako je i bilo obećano, dok se tražnja povećava, što je dalo podsticaj rastu cijene ovog energenta. Pojedini analitičari ističu da tržište sada spoznaje da se obje sile udružuju – s jedne strane stav OPEC+ o smanjenju proizvodnje i materijalizacija tog smanjenja, dok s druge strane, one zemlje koje nisu članice ovog saveza, takođe, smanjuju proizvodnju, čime se limitira pretjerana ponuda ovog energenta. Takođe, postepeno ublažavanje mjera zatvaranja ekonomija širom svijeta doprinosi ponovnom rastu tražnje za naftom. Sredinom sedmice cijena nafte je nastavila postepeni rast, nakon što su objavljene vijesti da su zalihe ovog energenta u SAD smanjene drugu sedmicu zaredom. Zalihe nafte su smanjene za oko 5 miliona barela u sedmici koja je završila 15. maja. Ove vijesti, zajedno s optimizmom koji je rezultat odluke o smanjenju obima proizvodnje OPEC+, dali su značajnu podršku rastu cijene nafte. Nastavak jačanja tražnje za naftom, koji je rezultat ublažavanja mjera ranije uvedenih zbog COVID-19, je uticao na rast cijene nafte do petka. Tokom trgovanja u petak, pojačane tenzije između SAD i Kine, kao i neizvjesnosti oko oporavka izazvanog pandemijom, imale su za posljedicu blagi pad cijene ovog energenta.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 33,43 USD (30,50 EUR). Na sedmičnom nivou cijena nafte je povećana za 12,98%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.743,67 USD (1.611,52 EUR).

Početkom sedmice cijena zlata je smanjena s najvećeg nivoa koji je zabilježen u posljednje četiri sedmice, nakon obećavajućeg istraživanja eksperimentalne vakcine za COVID-19. Ove vijesti su uticale na smanjenje tražnje za zlatom, što je vodilo i padu cijene ovog plemenitog metala. Ipak, već u narednim danima cijena zlata bilježi rast nakon svjedočenja predsjednika Feda Powella i ministra finansija Mnuchina. Powell je istakao da je Fed spreman da koristi sve raspoložive opcije koje su na raspolaganju kako bi se pomoglo ekonomiji SAD da se prevaziđu negativni efekti COVID-19, te da očekuje da će referentna kamatna stopa ostati blizu nule sve dok se ekonomija ne oporavi. Nakon što je cijena zlata dostigla nivo koji je ukazao na pretjerane kupovine ovog plemenitog metala, potaknute su rasprodaje zlata s ciljem realizacije profita.

Krajem sedmice cijena zlata je ponovo povećana, uglavnom zbog jačanja tenzija na relaciji Kina – Hong Kong. Pojavile su se vijesti da bi Kina mogla da uvede novi zakon o nacionalnoj sigurnosti Hong Konga, što je pojačalo geopolitičke tenzije i pojačalo tražnju za zlatom. Premijer Kine Li Keqiang je u godišnjem izvještaju naveo da će biti uspostavljen čvrst pravni sistem i mehanizam za zaštitu nacionalne sigurnosti u dvije posebne administrativne regije (Hong Kong i Macau) te će se vidjeti da li će vlade ove dvije regije ispuniti njihove ustavne odgovornosti.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.734,68 USD (1.591,30 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je smanjena za 0,52%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

